DAILY
اراده
د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپانه

سال پنجم شماره هفتادو پنجم
شماره مسلسل ۷۰۴
یکشنبه ۲۳حوت ۱۳۸۳هش
۳صفر ۱۴۲۶ هـ ق
13 March 2005

سال تاسیس ۱۳۷۹هـ ش

PROPERTY OF ACKU
AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

تمدید اقامت پناهندگان افغان درایران

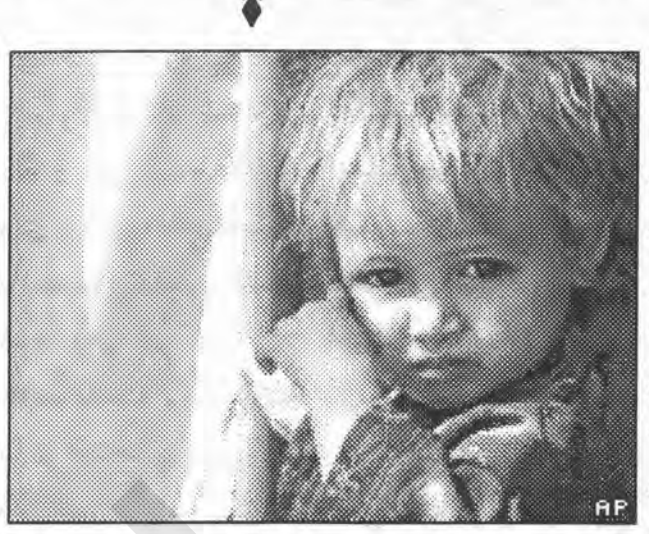

در حالی که ایران با افزایش سختگیری ها می کوشید پناهندگان افغان را وادار به بازگشت کند و در سال آینده شمار آنها را به صفر برساند، تهران توافق کرده است اقامت پناهجویان افغان را در سال آینده تمدید کند، اما به نظر می آید این تصمیم بیشتر بخاطر اقتصاد جمهوری اسلامی ایران اتخاذ شده است تا رفاه آوارگان.

این توافق که در نشست اخیر کمیسیون سه جانبه ایران، افغانستان و کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل به دست آمده، به مهاجران افغانی دارای کارت اقامت در ایران امکان می دهد که سال آینده نیز در این کشور بمانند.

تمدید اقامت مهاجران افغان بعد از برنامه گسترده ای، صورت می گیرد که ایران پس از سرنگونی حکومت طالبان برای بازگشت مهاجران به اجرا گذاشت و سعی کرد در مدت کوتاهی سایه سنگین آوارگان افغان را از سرش بردارد. ۴مخ

زوروا کو بیوزله ګوجر له سختو ګوابنونو سره مخ کړی دی

دبدخشان ولایت دکشم او بهارك ولسوالی ګوجر اوسیدونکی شکایت کوی چې سیمه ییزو توپکوالو او زور واکو دظلم او زور زیاتې له کبله سخت په تکلیف دی، لاړې یې وریاندې بندې کړي، امنیت ته یې ګوابښ شوی دی. د زور زیاتې له کبله ارام نلري. په خمکو او جایدادونو یې دجعلي اسنادو په وسیله قبضه کیږي. دکشم او بهارك ددغو قومونو یو استازی ښاغلی مالیار وایی چې یونما، دافغان دولت چارواکی او نړیوال یې خو څو وارې له خپلو ستونزو خبر کړی خو دغو مراجعو هیڅ توجه نه ده کړې. له څو اونیو راهیسې د خوراکی توکو درارسیدلو لاړې زوروا کو وربانديې بندې کړي او دلوړې له ګوابښ سره مخامخ دی. ۴مخ

سازمان نظارت برحقوق بشر:

جنگسالاران وافراد مسلح درافغانستان حقوق اطفال وزنان رازیر پامیکنند

جامعه جهانی. نتوانسته است نیروهای بین المللی موردنیاز افغانستانرا آماده سازد

سازمان های حقوق بشر خواستار جلوگیری جنگ سالاران و افراد مسلحی که حقوق اطفال و زنان را زیر پامی کنندگردیده است در گزارش سازمان نظارت برحقوق بشر مستقر در امریکا امده است ص۴

سرمقاله

باهمان آش وهمان کاسه نمیتواند راه به جایی برده شود

قانون اساسی کشور صراحتاً بیان می دارد که ملکیت افراد از تعرض مصوون است اما زور سالاری، هیرارش، بیقانونی و برقرار بودن قانون جنگل رسم عام بیشتر از یکدهه ادارات رسمی کشور ما بودکه شاهکار هایی از تخلفات وقانون شکنی ها را در سطوح مختلف حکومتی دولتی به میراث گذاشته اند.

تنفیذ قانون اساسی وبازگشت مهاجران فراری از وطن هر روز از دهها مورد دستبرد تاراج، چپاول وچور ملکیتهای عامه مردم پرده برمیدارد.

اکنون که به اصطلاح امنیت را نیروهای فعال خارجی وداخلی تأمین کرده وقانونیت را بر قرار ساخته اند، کار رسیدگی به صدها دوسیه پراز معضله به محکمه، بررسی ملکیت های عودت کننده گان که از دو سال به اینسو برطبق فرمان رئیس جمهور به میان آمده محول ساخته شده است.

جالب آنست که در دهسال واندی که دولتها ومسوولین درجه اول آن شخصاً در داد وستدملکیت های مردم ودست به دست شدن آن نه تنها این اسناد مغایرقانون وتخلف آمیز را با دستان مبارک شان مهر ودستخط فرموده اند (!) بلکه محاکم، قضات و مسوولین امور محاکم جمعاً درین اسناد سازی و درین حاتم بخشی ها سهیم هستند.

چنانیکه در یک دولت واحد ومحکمهٔ واحد واشخاص معین درطی چند ماه یک منزل مسکونی را برای سه نفر قباله داده اند، وهر کدام از آنها را قانوناً مستحق تصاحب، غصب، فروش وخرید این ملکیت ها دانسته اند.

اکنون بعد از چند سال که بصورت نسبی زمینه وامکان بررسی فراهم گردیده است، چه بسیار که در برخی از همین ادارات همان آش وهمان کاسه وجود دارد وکارحق طلبانه وقانونی مردم ماهها وسالها ادامه می یابد با این اجبار که هر روز مقداری از محتویات جیب خود را نیز از دست می دهند.

در همین فرصت نسبتاً مغتنم محاکم جلب واحضار غاصبین را بر عهده پولیس گذاشته است، ولی پولیس معذرت میخواهد!

پرسش اینست که چرا محاکم برای حل وفصل این معضلات از طریق رسانه ها موعد معین را قید نمیکنند؟ وچرا آنرا پیوسته به آینده موکول میسازند؟ وپولیس به چه دلیل از جلب طرف دعوا شانه خالی می کنند؟

آیا برای محاکم وپولیس اجرای قانون وسپردن حق به حقدار بصورت قطعی با موانع روبرو شده است؟ ص۴

پولندنیروهایش در افغانستانرا افزایش میدهد

پولند تعداد نیروهای نظامی خود در افغانستان را افزایش میدهد به اساس گزارشات رسمی رسیده از مطبوعات پولند چندین هزار سرباز پولندی به افغانستان اعزام خواهند شد. در گزارشات امده،که افزایش نیروهای پولندی در افغانستان پس از گفتگو های گازیسلو پیتماز قوماندان اردوی پولند با رئیس جمهور آنکشور تصویب شده است و وی پیشنهاد مبنی بر افزایش نیروهای پولندی در چوکات نیروهای بین المللی کمک به امنیت ای ساف در افغانستان در سال ۲۰۰۷ را پذیرفته است. این نیروها تحت رهبری یک قوماندان پولندی در افغانستان به فعالیت های خود ادامه خواهد داد.

بوداهای بامیان چگونه به خاک نشست

یازده مارچ، چهارمین سالگرد تخریب مجسمه های تاریخی بودا در بامیان، به دست گروه طالبان است. ص۳

په خوست ښار دتوغندیو برید

ښار دتورې غاړې له غرونو خخه ویشتل شوې ۴مخ

ولسوال ارغنداب بامحافظانش زخمی شد

در یک درگیری مسلحانه میان شبه نظامیان محلی جوی ولایت زابل رخ داد.ص۴

در ولایت زابل پنج تن زخمی شدند.

درگیری در ولسوالی شاه

درګیري در البرز یک کشته ۵ زخمی بجا گذاشت

در یک درگیری مسلحانه نه میان اهالی ولسوالی البرز ولایت بلخ پنج نفر زخمی و یک نفر کشته شد. شماری از باشنده گان این محل که می خواستند ذخیره ابی در منطقه کوه البرز اعمار نمایند با مخالفت عده دیگر مواجه شدند که کار به درگیری کشید. ولسوالی البرز یکی از ولسوالی های ولایت بلخ است که به گفته مسولان برنامه خلع سلاح افراد مسلح DDR درین منطقه به پایان رسیده است اما هنوزهم درگیری های مسلحانه در ین مناطق به وقوع می پیوندد.

سکه های یک و دو افغانیګی بدوران می افتد

د افغانستان بانک تصمیم دارد تا بزودی به عوض بانک نوت های یک و دو افغانی سکه های معادل انرا بدوران بیاندازد.

اقای دلاوری رئیس د افغانستان بانک اظهار داشت این تصمیم جهت سهولت معاملات تجارتی مردم اتخاذ شده است. ص۴

گزیده ای ازعکسهای نمایشگاه عکس بمناسبت بزرگداشت روز زن

بوداهای بامیان چگونه به خاک نشست

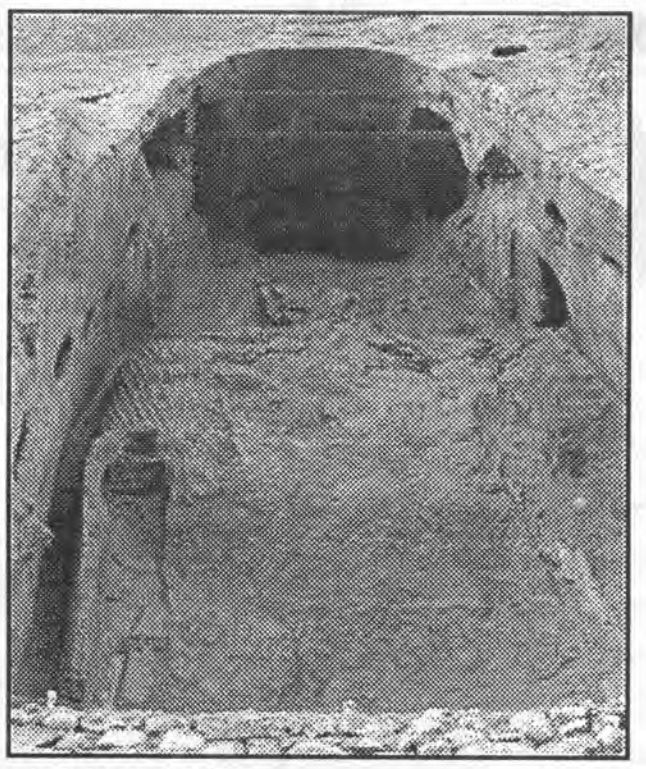

چهارمین سالگرد تخریب دو مجسمه تاریخی بودا در افغانستان، امسال هم توجه زیادی را به خود جلب نکرد و در مطبوعات، رادیو یا تلویزیون افغانستان، هیچ مطلبی در مورد این رویداد فرهنگی مهم تاریخ افغانستان منتشر نشد.چهار سال پیش در یازدهم مارچ سال ۲۰۰۱ میلادی، بت های دوگانه بودا که بیش از هزار و ششصد سال سابقه تاریخی داشت، در پی دو شبانه روز حمله متواتر و آتشباری سنگین گروه بنیادگرای طالبان درهم شکست.شریعتی که برخی از اعضای طالبان مدعی پیروی از آن بودند، هر گونه تجسم و تصویر انسان و حیوان را از مصادیق بت پرستی و شرک می دانست.در تاریخ بیست و شش فبروري سال ۲۰۰۱ میلادی، شورای رهبری، شورای علما و ستره محکمه طالبان، به پیروی از فرمان ملا محمد عمر رهبر این گروه، دستور تخریب تمام آثاری را که به تعبیر آنها "غیر اسلامی" بود صادر کردند. دو مجسمه بودا در بامیان و تمامی مجسمه های تاریخی که در موزیم های کابل و دیگر شهرهای کشور نگهداری می شدند نیز می بایست بر اساس این فتوا نابود می شدند.تکاپوی جهانی برای بازداشتن طالبان از تخریب آثار فرهنگی و تاریخی افغانستان به خصوص بتهای بودا در بامیان آغاز شد.کوفی عنان سرمنشي سازمان ملل متحد با فرستادن نماینده خاص خود به کابل و قندهار، از سران طالبان خواست تا از تخریب این آثار صرف نظر کنند.رئیس یونسکو، سازمان علمی، فرهنگی و آموزشی ملل متحد، از سازمان کنفرانس اسلامی در خواست کرد که طالبان را متقاعد کند که از این تصمیم خود منصرف شوند.رییس موزیم متروپولیتن نیویارک نیز از رهبران طالبان خواست که به جای تخریب این آثار فرهنگی و تاریخی، آنها را به موزیم های کشورهای مختلف بفروشند.همچنین علاقه مندان و پیروان آیین بودایی در چند شهر آسیایی، در اعتراض به این تصمیم طالبان دست به تظاهرات زدند.اما این فشارها، تاثیری بر عزم طالبان برای تخریب آثار و داشته های تاریخی و فرهنگی نگذاشت و در حالی که تلاش های جهانی برای متقاعد کردن آنها به صرف نظر کردن از این اقدام ادامه داشت، از نقاط مختلف کشور توپ، تانک، ماشیندار و مواد منفجره به بامیان، شهر مجسمه های تاریخی بودا منتقل می شد.وحید مژده، عضو کمیسیون حفاظت از میراث فرهنگی افغانستان در زمان طالبان و از مقامات وزارت

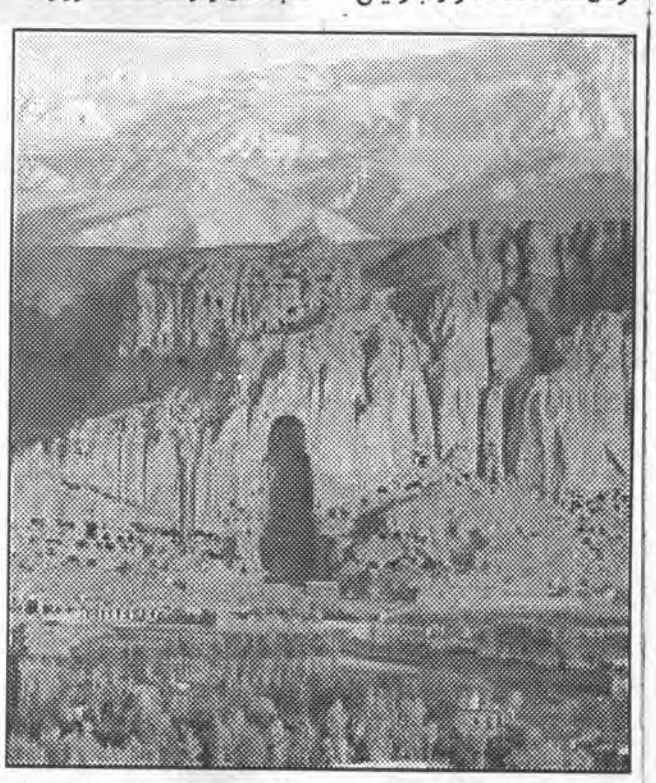

خارجه این گروه بوده است.او که در کتابش با نام افغانستان و پنج سال سلطه طالبان، فصلی را به تخریب مجسمه های بودا در بامیان و مسایل پیرامون آن اختصاص داده است، می گوید اندیشه تخریب بتهای بامیان، زمانی قوت گرفت که برخی رهبران طالبان، برای نخستین بار، چند مجسمه را در موزیم کابل دیدند.آقای مژده می گوید "یک کتیبه تاریخی در ولایت بغلان افغانستان به دست آمده بود که در آن، نام یکی از اجداد کنشکا (پادشاه افغانستان کنونی در دوره کوشانی) نوشته شده بود، از آنجایی که با مشخص شدن این نام، نقطه تاریکی از تاریخ افغانستان روشن می شد، وزارت اطلاعات و فرهنگ طالبان تصمیم گرفت از این کتیبه، طی مراسمی در موزیم کابل پرده برداری کند."به گفته آقای مژده، در این مراسم یک باستان شناس خارجی به نام نانسی دوپری هم حضور داشت که از به دست آمدن آثاری از وجود پنجاه هزار سال تاریخ زندگی در افغانستان سخن گفت و این موضوع، سران طالبان را حیرت زده کرد.وحید مژده می افزاید که دیدن چند مجسمه تاریخی در مراسم پرده برداری از کتیبه در موزیم کابل، باعث شد که طالبان به این موضوع فکر کنند که آیا نگهداری از این گونه آثار از نظر شرعی مجاز است یا خیر.آقای مژده معتقد است که همه رهبران طالبان در تخریب آثار تاریخی کشور از جمله مجسمه های بودا، هم نظر نبودند.او می گوید: "بعضی از سران طالبان می گفتند اگر وجود این مجسمه ها بر خلاف شریعت است، چرا کسانی مانند سلطان محمود غزنوی که بتکده سومنات را در هند خراب کرد، بتهای بامیان را ویران نکردند، بنابراین به نظر آنها، در جایی که بت پرستش نمی شود، وجود آن مانعی ندارد؛ اما برخی دیگر معتقد بودند که در زمانهای گذشته مواد منفجره وجود نداشته است، پس حالا که چنین امکاناتی وجود دارد، باید این مظاهر بت پرستی را نابود کرد."اما به گفته آقای مژده، از آنجایی که حرف آخر در هر زمینه را، ملا محمد عمر رهبر طالبان می زد، مخالفتها در این زمینه، به جایی نرسید.نویسنده کتاب افغانستان و پنج سال سلطه طالبان همچنین معتقد است که تخریب مجسمه های بودا، در حقیقت نوعی دهن کجی از سوی طالبان در برابر کشورهای اروپایی و آمریکایی بود که آنها را در انزوا قرار داده بودند.او می گوید: "طالبان بیش از اینکه به اجرای شریعت بیندیشند، به این فکر بودند که با از بین بردن بتهای بامیان، از جامعه بین المللی، سازمان ملل متحد و کشورهایی که آنها را به رسمیت نشناخته است، می توانند انتقام بگیرند، بنابراین، هر قدر تاکید جهانی بر حفظ این آثار بیشتر شد، طالبان هم بیشتر بر ازبین بردن آنها پافشاری می کردند."سرانجام در روز نهم مارچ سال ۲۰۰۱ میلادی، بعد از برگزاری نماز جمعه، نیروهای طالبان به روی مجسمه های بودا، آتش گشودند و دو شبانه روز به این کار ادامه دادند تا در شامگاه ۱۱ مارچ، از "صلصال" و "شهمامه" ۱۶۰۰ ساله، تنها دو حفره به ارتفاع ۵۳ و ۳۵ متر در دامنه هندوکش مرکزی باقی ماند.پیش از طالبان نیز، مجسمه های تاریخی بودا در بامیان ضربه های فراوان دیده بود، چنگیز خان مغول در سال ۱۲۲۲، اورنگزیب در سال ۱۶۸۹ و عبدالرحمان خان در سال ۱۸۹۲ میلادی، هر کدام به نوبه خود برای تخریب این دو مجسمه تلاش کردند و بر پیکر آنها صدماتی وارد کردند؛ در جریان جنگهای داخلی مجاهدین افغان در آغاز دهه نود میلادی نیز مجسمه های بودا، از آسیب مصون نماند.به باور برخی از کارشناسان، مجسمه های بودا در بامیان، اگر تا دیروز نمادی از دیرینه تاریخی در این سرزمین بود، امروز یادگار سالهای حاکمیت افراطگرایی مذهبی در کشور است، حرکتی که جهان را تکان داد و یونسکو آن را وحشت فرهنگی نامید.

تولې ويناوې په خوله دي عمل نشته

لیکنه: هغرانی

په ولایاتو کې دګډوډیو او خود سپریو په هکله تراوسه کوم داسې خاص اقدام نه دی شوی چې خلك خوشاله شی ورځ تیریږي بدبختی زیاتیږي ددې وطن او تباهۍ راتلونکی باید ځلانده وای او ددی مطلب لپاره بایدډیرې هلې ځلې شوې وای.

خومتاسفانه ډیر زړونه مات اوناهیلې شوی دی ددې هیواد آینده دیوښه په رڼا کې دنوې نسل په تعلیم ښه تربیه او هغوی ته په افغانی اصولو او طریقو د پوهی په ورکولو کې او د دنیا د نوی تکنالوژی او عصری علومو سره په اشنایی کې جوړولای شو.

افسوس دادی چې شاګرد یا محصل چې ښوونځي او پوهنتون ته ولاړ شي په مکتب او پوهنتون کې داستاد سر خوږیږي فشار یې لوړوي تبې نیولې وي خو په شخصی کورس کې بیا مکمل جوړ او هیڅ ډول مشکلات ورته نه وی.

که چوکې نه وی . دسترنجې لپاره له شاګر څخه پیسې اخلی چې دا د تعلیم اوتربیې دریاستونو کار دی دامتحان د کاغذ لپاره له شاګرد څخه پیسې اخلي . ولې به تعلیم ا و تربیه کاغذ اخلي هغه به ښوونځیو ته ولې سپاري ددوی په فکر به داګناه وی البته دغریبو شاګردانو پلرونه چې شپه او ورځ غریبي کوي دخپلو اولادونو دنفقې لپاره هلې ځلې کوي ددې غریب څخه هم پیسې استاد صاحب په خپل جیب کې اچوي یا ورته له هغو کتابچو څخه چې دیونسف دارې له خوا ورکړل شوی ورکوي یو ریم کاغذ چې په ۱۲۰ افغانیو کیږي هغه دولت څخه په ۱۸۰ افغانی وباسي هغوی هم خپله چاره کوی کاشکی دشاګرد لپاره استاد په مکتب کې درس ورکړی.

همدا استاد په کورس کې ښه درس ورکوي ولې په مکتب کې مریض د ی. غیر حاضر دی اوشاګرد له خودسری سره له ۱۲ صنف څخه فارغ په کانکور کې ناکام دی بیادپلار په غاړه پروت وی لکه دچاچې یولاس مات شي او بیا یې په غاړه کړي

شاګرد په مکتب کې په ځمکه ناست وي، مشرانو دولسواکی لپاره ځانونه کاندید کړی، ریاست جمهوری غواړي خو دخپل معارف په غم کې نه دی د ملك دترقی په غم کې نه دی دا پوښتنه څوك ورڅخه نه کوی چې عالیقدره! تا دومره ډاله له کومه کړل چې په هر ولایت کې په ډالرو باندې کرایی دفترونه نیسي خلکو ته معاش او ډوډی هم په ډالرو ورکوي شاګرد ان په ځمکو ناست دي او معلم غریب دی نس خوږی دی که دسهار لخوا معلم وی نوماسپښین کچالو خرڅوي او که ماسپښین معلم دی دسهار لخوا پا پرخرڅوی. او چې دولسواکی په انتخاباتو کې ناکام شول کافی رایی یې ترلاسه نه کړی اوس غواړي چې دټوپك په زور اوقدرت دا اواز پورته کړي چې یا وزارت او یا پارلمان ورته خابوم ولسواك صاحب هم په تشویش دی چې ولسواکی هم په جګړو او پارلمان هم په لاتجو شو راشه تقوا ،تحصیل اوسابقه پریږده مقام ورته ورکړه پروانشته مونږ افغانان ډیر ښه خدای "ج" لرو روسانو تعارض وکړ دځینو په عقیده اواند انتر ناسیونال فوځ راغی چې بیا رغاونه کوو خلك هلاك شول تباه شول او مهاجرشول دایو امتحان و. بیا افغانان راجمع شول روسان مات شول په مقام د چوکی او موټرو داسې خونړی جګړې وشوې چې دروسانو جنګ ورته هیڅ هم نه و.داسې یو حالت په دې وطن کې را منځته شو چې غریب غریب پاتې او سرمایه دار، سرمایه داره پاتې شو حکومت اوس غریبانو ته دکار زمینه نشي برابرولی کارونه موسسات کوی او موسسات شناخت غواړي. که شناخت، خپلوی ، او استفاده په رابطو کې رامنځته شوه معاش به یې په ډالرو وي او که نه، دسرك په سر به کچالو خرڅوي نو مونږ انتظار درلود چې کار اهل کار ته سپارل کیږي. اوددې هیواد سیاسی یا اقتصادی ، فرهنګی ، صحی اوتخنیکی مسایلو ته به خاصه توجه کیږي تولی ویناوي په خوله دې عمل نشته ډیر څه مې په زړه کې دي ویریږم چې هسې څوك په خوله سوك رانه کړی خو خپله خوله به بنده کړم.

متصدی صفحه: ناصر بشر

راتلونکی دځوانانو نوده!

په کلیوالو سیمو کې دښځو دزده کړې دمخنیوی لپاره زهرجن تبلیغات کیږي

دطالبانو دواکمنی وجه ده چې په اطرافو په وخت کې ښځې په کې ښځې له خپلو وړاندې په زده کړه او حقوقو څخه ناخبره دي دولتی ادارو کې په او لاتر اوسه پورې په کارکولو باندې سخت هغوی باندې زور زیاتی بندیزونه ولګیدل او موجود دی. ددغه دا هغه خالیګاه وه زورزیاتی دله منځه چې زمونږ په زرګونو وړلو لپاره لازمه ده چې زرګونو ښځینه له یوې خوا د ښوونې ځوانې او تنکي زده او روزنې وزارت په کوونکی نه یوازې له کلیوالو سیمو کې زده کړې څخه پاتې دهغوی دثانوی زده شوي بلکې له خپلو کړو لپاره پروګرامونه نورو بشري حقوقو طرحه کړي اوله بلې څخه هم بې برخې شوي خوا دښځو حقوقو خو کله چې په هیواد دکمیسیون له خوا په کې دهغوی واکمنې کلیو او باندو کې داسې ختمه شوه دښوونځیو تبلغې دلې او ګروپونه دروازې خلاصې شوې رامنځته کړي چې له نن سبا له شپږو ښځو سره دهغوی

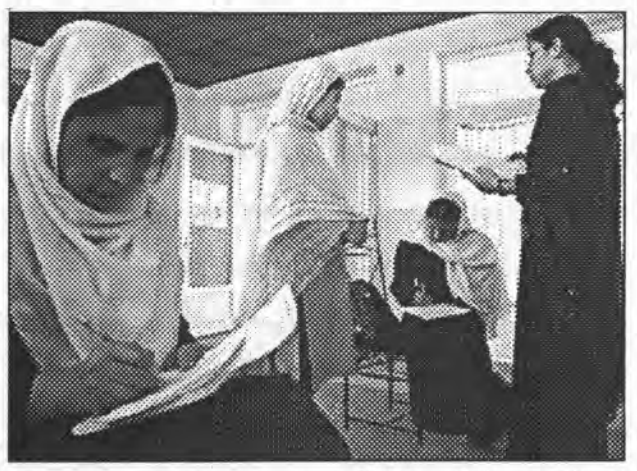

میلیونو څخه زیات دپوره حقوقو په برخه زده کوونکی په کې روښنایی واچوی ښوونځیو کې شامل او نارینه هم دخپلو شوي دي چې په دې ښځو په حقوقو وپوهوې شمیره کې دریمه برخه او دې ته نارینه انجونې تشکیلوی. وهځوي چې دخپلو خو باید ووایو چې لورګانو دزده کړې په یوازې مرکز او ښارونو برخه کې تیار شي او په کې دښځینه زده ښځو باندې زورزیاتی کوونکو په وړاندې له منځه یوسي. که یوې ستونزې نشته خو لاهم خوا دولت زیار باسي په اطرافو کې دښځینه چې دښځو په وړاندې زده کوونکوپه وړاندې دښوونځیو دجوړولو ستونزې موجود دی تر او تدریس زمینه ابتدایو لوړې زده کړې برابروی له بلې خوا نشته او کله چې له دمعلوم الحاله ډلو او دهاتی او ابتدایي اشخاصو له خوا دښځو ښوونځي څخه دتعلیم په مخنیوی کې فارغیږي بیرته په زهرجن تبلیغات کوي کورونوکې ددود له دې لارې غواړي چې مخې کینې او بیرته دښځو په وړاندې دزده بې سواده کیږي همدا کړې لاره بنده کړي.

په پښتو کې یومتل دی چې دکښته ټولګیو زده سیند وړی بوټې ته هم لاس کوونکی په همغه کورس اچوی دا متل څکه کاریدلای کې زده کوونکی وي او دی چې دسیند وړی باندې دکورسونو څښتنانو په نور ټول امکانات ودریدلی وړیا توګه له دې امله چې وي څکه بوټې ته لاس اچوی تجربه یې زیاته شي که چیرې اوس مونږ په خپله ټولنه کې وګورو په ښارونو او استخدام کړي یې دي دا آن مرکز کې دشخصی چې په ټولو کورسونو کې کورسونو شمیره ډیره زیاته بیلابیل پروګرامونه موجود شوې ده اوپه هر کورس کې دی دا هغه ستونزې دي په سووونو دښوونځیو زده چې په اکثریت کورسونو کوونکی کې موجود دی اوله بلې خوا په دې کورسونو کې یوازې هغو زده کوونکی شامل شوی وی چې اقتصادی توانایی زیاته وي

شخصی کورسونه په خپل سر دځارنې اداره نه لري

خو دغریبو دشمولیت لپاره په کې امکانات موجود نه دی.

راشئ چې وګورو دابو ذر دکورسونو له لارې ورسوي. غفاری دلیسې ددولسم دا چې په کورسونو کې ټولګی زده کوونکی ښوونکی په خپل تاکلی توریالی دکورسونو په هکله وخت نه راځی زده کوونکی څه وایی: ورته په انتظار وی یا دا چې زه توریالی نومیږم که

محمد اکرم چې دخیرخانې مینې دازاد خان دلیسې زده کوونکی دی وایی:

څه وکړو مونږ غریب یو په کورسونو کې دفیس وسه راکې نشته خپل ښوونځي کې درس وایو خو هلته هم درسونه لکه څنګه چې لازمه وي نشته زمونږ

داده چې دغه کورسونه په خپل سر باندې کومه ځارونکې اداره نه لري لازمه ده چې تعلیم او تربیه ټول داسې کورسونه کنترول کړي او جوازونه ورته ورکړي هر چا کورسونه جوړ کړی او ارزیابی په کې نشته او ددې کورسونو یو بله بده

دغریبو دی خدای مل شي. نیمګړتیا داده چې غریب په ننګرهار کې دچکنوریو خلك نشي کولای ځانونه دلیسې مدیر مطیع الله په کې شامل کړي. متوکل په ښوونځیو کې دمطیع الله متوکل په وینا درسونو او شخصی باید په ښوونځیو کې نظم کورسونو په هکله وایی: اود سپلین سم شي تدرسی په شخصی کورسونو کې مواد دزده کوونکو په واك خو رښتیا چې ډیرې کې ورکړل شي او دددرسونو ستونزې دی لایقه استادان کیفی خواته زیاته توجه هم نشته نو هغوی دپیسو وکړل شي چې ټول زده لپاره جوړ کړی دی که کوونکی له تدریس څخه شاګرد غیر حاضر شي ګټه واخلي. منفك کیږي او که استاد نه خو بدبختی داده چې لاتر وی نو بیا پروا نه لري همدا اوسه پورې زمونږ په وجه ده چې ډیر شکایتونه ښوونځیو کې درسی موجود دی او بله نیمګړتیا سیستم خپلې لاړې ته برابرې شوي نه دی دا چې نظم او دسپلین نشته دزده کړې کیفی خوا یې خرابه کړې ده.

متوکل وایی: چې باید په ښوونځیو کې دنظم اودسپلن په برخه کې زور واچول شي او دښوونځیو موجوده لایحه باندې باید نوی نظر وشي چې ټول زده کوونکی په ښوونځیو کې ځان ورسوي او شخصی کورسونو ته یې ضرورت له منځه لاړ شي او انضباطی سزاګانې زیاتې شي.

کاکا! څه درباندې شوې؟

څه شیان یې په بوجی کې اچولي وو هغه یې په شاکړې وه کابو د ۲۰ کلونو په عمر به و چې له تورخم څخه دجلال آباد په لوري را روان و. رانږدې شو راته وایی:

برادر موترای جلال آباد ازکجا میره؟

نابلده راته ښکاره شو له خولې مې ووتل: کجا میري؟

ـ جلال آباد.

ـ ده او سرای روبروی. اونه امو کاستر که برآمد.

ماسره یوځای روان و تري پوښتم

ـ از کجا هستی.

ـ از سمنګان استم.

ـ خانه ده پاکستان است؟

ـ نی: مزدوری رفته بودم اوال امد که بابیم مرده است اینه پس آمدم.

په سترګو کې یې اوښکې رانښکاره شوې خو ما دهغه خبره ورلنډه کړه. برادر کلان داری؟

ـ نی هیچ بیادر نداریم.

ـ دیګه خانه زمین؟

کاشکی! ازی مزدوری چی میخاستم.

په خبرو کې دسرای خولې ته ورسیدو ومې ویل: اینه بیادر امی موتر کلی کی میره.

دهغه خوان په شا باندې بوجی ته مې کتل یو نقطه راته پیداشوه ورو ورو لوئیده یوه څو پوړیزه ودانی. راته په سترګو کې شوه چې په لس ګونو ځوانان تاتکی په سر لوړو پورېو ته خیژی او ښکته کیږي او ترځنګ یې دهلکانو یو ښوونځی رخصتیږي په زرګونو زرګونو شاګردان کتابونه او بکسونه په لاس کې تري راووځي زه ورته په خپل خیال کې ګورم په دې وخت کې دموټر هارن راته وشو او یو نفر دموټر له سیټ څخه په لوړ آواز راته وویل:

کاکا! څه درباندې شوي دسرك کې په منځ روان یې؟

ښه شو چې راویښ یې کړم او نه زه به ترځو پورې په لوړ پوړو ودانیو ګرزیدمه.

له کتاب سره اشنایی

لویه بدبختی خو داده چې مونږ دپرونیو شرایطو له امله دپرمختګ له بهیر څخه وروسته پاتې شوي یو او لا اوس هم چې دغه حرکت مو پیل کړی دتعلیم په برخه کې له زیاتو ستونزو سره مخامخ یو.

په تیرو شرایطو کې چې یو دبل وینو ته وړې ناست وو اوپه ماشو مو ګوتې کشولې څه ګټه مو وکړه؟ خپل وطن مو وران کړ، خپل هیوادوال مو ووژل، خپل ځوانان مو بې سواده او بې تعلیمه کړل.

اوس دخپلو اولادونو دروزلو او ساتلو په برخه کې له زیاتو ستونزو سره مخامخ یو او دسواد له نعمت څخه مو اکثره ځوانان بې برخې دي ویکتورهوګو وایی چې نیکمرغه هغه څوك دی چې یا له کتاب سره اشنایی ولري او یا خو اهل دوستان ولري.

واقعیت دادی چې مونږ له دواړو څخه بې برخې شوي وو مونږ په خپله دکتاب مرکزونه ختم کړی دی او خپلو مګرو راباندې خپل وطن وران کړی دی چې نن سبا مو له صفر څخه بیرته پیل کړی دی.

هغه ښوونځی او ودانی چې مو په خپل لاس کنډوالی کړي دی اوس یې دجوړولو په خاطر دبهرنیو مرستو لپاره احتیاج یو. دا اوږده اوپاخه سرکونه چا وران کړي؟ دا اوسنی بدبختی چې موجود دی دا چارامنځته کړي؟ که یو فکتور یې روسان بولو خو مونږ افغانان هم ځان له ملامتی څخه خلاصولی نشو.

مونږ باید له پرون څخه تجربه واخلو نور دخپل وطن دجوړولو او په تیره بیا دتعلیم په فکر کې شو څو وکړای شو خپل تنکی ځوانان له کتاب سره اشنا کړو اوپه دې کې وپوهوو چې له اهل ملګرو سره اشنایی ولري او خپل ځوانان دښوونځی په لوړې یوازې دورتګ لپاره نه بلکې دزده کړې لپاره وهڅوو څو کړای شو خپل ځوانان له اوسنی ناوړه حالت څخه وباسو چې دا دبې سوادی شته والی دی.

قبايلي مشرانو ترهګرو په ټولو کې مرسته وکړي

دپاکستان دترهګرۍ ضد قوماندان برید جنرال صفدر حسن دپاکستان افغانستان ګډې پولې ته ځیرمه دشمالی وزیرستان دقبایلو مشرانو ته پرون خبرداری ورکړ چې دبهرنیو ترهګرو دلرې کولو په کار کې باید له پوځ سره همکاري وکړي. په دغه سیمه کې دطالبانو په ګډون دالقاعده شبکې زیات شمیر پلویان بهرنی او پاکستانی ترهګر پټ دي چې وخت ناوخت په افغانستان او پاکستان کې غلچکي بریدونه ترسره کوي. او تروریستانو ته دفعالیت امکانات برابروی . دپاکستان پوځ په یوه بیان کې صفدر حسین ویلی که چیرې سیمه ییز مشران دپخوانی ترون په اساس له سیمې نه ترهګر ونه شړي نو پوځ به په شمالی وزیرستان کې عملیات وکړي. پاکستان چې دتروریزم ضد جګړه کې دامریکا متحد دی دمشکوکو ترهګرو دنیولو په مقصد یې په قبایلي سیمو کې نړدې اویازره سرتیري اوپوځیان خای پرخای کړي دی خو بل پلو ته سیاسي څارونکی دطالبانو او القاعده ترهګرو پرضد جګړه کې پاکستانی سیاست له لتې سره جوخت روان بولي.

تمدید اقامت پناهندگان...

ایران با ایجاد محدودیت هایی نظیر سختگیری با کارگران افغان و دریافت پول از دانش آموزان افغان در سال جاری نشان داد که دیگر حاضر نیست فرصت های شغلی و تحصیلی در اختیار پناهندگان افغانستان بگذارد.دولت جمهوری اسلامی برای دانش آموزان ابتدایی ۷۰ هزار تومان و برای دانش آموزان لیسه ۱۱۰ هزارتومان فیس تعیین کرد تا فشار پرداخت فیس زمینه بازگشت خانواده های مهاجر را فراهم کند.گفته می شود همزمان با تمدید مهلت اقامت افغان های مهاجر، توافق هایی برای تحصیل رایگان دانش آموزان افغان نیز فراهم شده است، اما وزارت آموزش و پرورش ایران واکنشی به این تصمیم نشان نداده است.مقامات سازمان ملل که بر روند بازگشت مهاجران نظارت دارند، با توجه به مشکلات پیش روی مهاجران در راه بازگشت، ناخرسندی خود را از وضع موجود اعلام کرده بودند.این سازمان به ایران توصیه کرده بود در صورت نشان دادن نرمش در قبال پناهجویان افغانستان می تواند از کمک های مالی بیشتری برای اسکان و نگهداری مهاجران بهره مند شود.به نظر می رسد این تلاش ها به تنگناهای اقتصادی دولت مرکزی افغانستان بر می گردد که با ورود حجم گسترده ای از نیروی کار با چالش های تازه ای رو به رو شده است.گفته می شود اکثر مهاجران افغانی برای داشتن رفاه بیشتر، ایران را به مقصد کابل و چند شهر بزرگ ترک می کنند، اما به نظر می رسد زیر ساخت های موجود برای ساکنان فعلی این شهرها کافی نیست، چه برسد به تامین نیازهای این گروه بزرگ بازگشته به وطن.تشکیل دولت مرکزی در افغانستان و قطع کمک های جهانی برای تامین نیازهای اولیه مهاجران از جمله دلایل ایران برای بازگشت سریع مهاجرین به حساب می آید، اما به عقیده کارشناسان تشکیل دولت و تمرکز قدرت به تنهایی کافی نیست و افغانستان هنوز آمادگی جذب یکباره و سریع پناهندگان را ندارد.این کارشناسان با اشاره به برگشت دوباره و غیرقانونی گروهی از مهاجران تاکید می کنند که بعد از دو دهه جنگ و خونریزی، تمامی زیر بناهای اقتصادی افغانستان از هم پاشیده و زراعت و مالداري کشور از بین رفته است، بنابر این ایران باید بردباری بیشتری از خود نشان دهد.برای همین لازم است فرصت بیشتری در اختیار مقامات افغان قرار گیرد تا بتوانند با جلب سرمایه ها و بازسازی بخشی از زیربناهای اقتصادی، زمینه جذب این نیروی بزرگ را فراهم کند.بروز مشکلات روحی، نبود فضای کسب و کار در میان مهاجران بازگشته به افغانستان و ورود مجدد و غیرقانونی آنها به ایران می تواند عمده ترین دلیل تلاش افغانستان و سازمان ملل برای متقاعد کردن ایران به تمدید اقامت افغان های مهاجر در ایران باشد.البته این واقعیت را هم نمی توان نادیده گرفت که افغان های مهاجر بخشی از نیروی کار فعال ایران را تشکیل می دهند و پیدا کردن جایگزینی ارزان ومناسب، حتی برای ایران که با سیلی از بیکاران روبه روست، آسان نیست.مهاجران افغان در بخش های ساختمانی، زراعت و خدمات ایران فعالند و ممکن است تمدید اقامت آنها بی ارتباط با این مسئله نباشد که کارفرمایان ایرانی مایل نیستند نیروی کار بومی را که هم دستمزد بیشتری طلب می کند و هم باید تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار گیرد، استخدام کنند.در دو دهه گذشته شمار کمی از مهاجران افغان مجوز کار در ایران دریافت کرده اند، ولی اکثر آنها شاغل بودند، هر چند کار آنها در ردیف کارهای غیرمجاز قرار داشت.هشدارهای پی درپی مقامات ایرانی، منع به کارگیری کارگران افغانی فاقد مجوز و تعیین جریمه های سنگین تاثیر چندانی در اشتغال آنها نداشته و نتوانسته است نظر کارفرمایان ایرانی را در استفاده از این نیروی کار ارزان تغییر دهد.حضور مهاجران افغانی در فعالیت های بخش خصوصی به خصوص در شهرهای بزرگ چشمگیر است. بخش دولتی ایران نیز در استفاده از نیروی کار مهاجران سختگیری به خرج نمی دهد و از آنها در پروژه های مختلف ساختمانی و راهسازی و استفاده می کند و شاروالي تهران نیز برای جمع آوری زباله هاي پایتخت، به نیروی مهاجران بخصوص متکی است.کارشناسان مسئول نبودن کارفرما در هنگام بروز حادثه یا اخراج کارگر خارجی را از جمله دلایل به کار گرفتن این نیروها می دانند.از سال ۱۳۸۱ و با تشکیل دولت مرکزی در افغانستان، ایران برنامه انتقال مهاجران را در دستور کار قرار داده و در فاصله کوتاهی حدود یک و نیم میلیون نفر از آنها را برگردانده است.بر اساس ارقام وزارت داخله ایران در سال جاری بیش از ۴۵۰ هزار پناهنده به افغانستان بازگشت داده شده اند، اما هنوز حدود یک میلیون نفر در ایران زندگی می کنند.بسیاری پناهندگان به خصوص آنها که بیشتر از دو دهه در ایران زندگی کرده اند، رغبت چندانی برای بازگشت از خود نشان نمی دهند و حاضر نیستند زندگی سخت در ایران را با آینده ای مبهم عوض کنند.این گروه از مهاجران می گویند که افغانستان وطن شان است، اما هنوز کشورشان امنیت، شغل و امکانات رفاهی لازم ندارد و بهتر است ایران خاطره دو دهه تحمل و همکاری با همسایگان را ضایع نکند.این مهلت یک ساله شاید بتواند تا حدودی از نگرانی های پناهندگان برای بازگشت بکاهد اما آیا این مدت برای دولت حامد کرزی که مشکلات فراوانی پیش رو دارد، کافی است و می تواند خود را برای رویارویی با مشکلات ناشی از برگشت مهاجران آماده کند؟

باهمان آش وهمان کاسه نمیتواند...

دراین گیرودار که مقامات دولتی باتبلیغات شان از اصلاحات وطرد فساد اداری دم می زنند. هنوز تأمین عدالت از محدوده یک شعار میان تهی تجاوز نمیکند.

بهتر است تاوقتی رئ یس جمهور براساس وعده های که درداخل وخارج به مردم کشور ودنیاسپرده، فساد اداری را که د واسپه ادارات را درمی نوردد ازمیان نبرده وادارات را تصفیه نکرده از صدور چنین فرامینی که معضلات مردم را حل کرده نمیتواند صرف نظر فرماید.

زیرا مردم به چشم خویش می بینند وباگوش خود می شنوند وبادست خویش لمس می کنند که هنوز نه قانون اساسی ونه فرمان ریاست جمهوری، هیچکدام نمیتواند گره از معضلات مردم باز کنند!

سکه هاي یک و دو...

این در حالیست که بسیاری از معاملات پولی در بازار های کشور به اسعار خارجی صورت می گیرد. این اقدام جدید د افغانستان بانک اگر چه ارزش متناسب بین انواع پول کلان و بانک نوت های یک و دو افغانیگی را بوجود خواهد اورد.. اما در دراز مدت کم بود پول خورد را در بازار از مرفوع خواهند ساخت قابل یاد اوری است که قبلاً د افغانستان بانک و عده سپرد بود که سکه های کوچکتر از یک افغانیگی را هم نشر خواهد کرد که تا اکنون به ان عمل نشده است.

په خوست ښار ...

اوددغه ښار هوایی ډګر ته ځیرمه راپریوتې دي. خو هیڅ ځانی زیان یې نه دی اړولی.

له بل لورې دطالبانو یو قوماندان ملا صمد ددغه برید پرې په غاړه اخیستې ده. په خوست ښار او شاوخوا سیمو یې پخوا تردې هم دتوغندیو ورته بریدونه ترسره شوی خو امنیتی چارواکی تر دې مهاله دپیښو اصلی عاملین نه دی پیژندلی اونه یې نیولي دی.

زور واکو بیوزله ...

دیادونې وړ ده چې دطالبانو له ماتې راهیسې د تخار ولایت له پرخار ولسوالۍ څخه هم یو زیات شمیر ګوجري کورنۍ دهمدې ډول ستونزو له املې دخپلو کورونو پریښودلو ته اړ شوی او په نورو سیمو کې دغربت شپې ورځې تیروي. دوی وایی چې تر اوسه ورسره هیڅا مرسته نه ده کړې ترڅو دوی بیرته دستنیدو جوګه شي. دغه کډوال دکندز ولایت په باغ شرکت کمپ کې استوګن دي. دکندز والی په یوه کتنه کې ورته ویلي چې څو وسله والې ملیشې بې وسلې نشي خپلو کورونو ته ددوی ستنېدل شونې نه دي.

ولسوال ارغنداب ...

گفته می شود که درین حادثه ولسوال . ارغنداب و دو تن از محافظان امنیتی شاه جوی و دو تن از باشنده گان محل زخمی شده اند.

بر اساس بررسی های مقدماتی مسولان محل این درگیری به اساس پیگری دشمنی های شخصی رخ داده است.

سازمان نظارت بر ...

ملل متحد و کشورهای عضو در پیمان ناتو در ممانعت از اعمال تجاوز گران در خارج از کابل طوری که لازم است اقدامات لازم را اتخاذ نه نموده اند. سازمان های حقوق بشر اظهار میدارند جنگسالاران و افراد مسلح در اکثر نقاط افغانستان بر زنان و اطفال تجاوز می کنند. مردم را بقتل می رسانند بصورت غیر قانونی مردم را توقیف می کنند، مخالفین خود را به تبعید وادار می کنند ودختران را به ازدواج اجباری وادار می سازند. سازمان های حقوق بشر همچنان پیشنهاد می کنند که برای جلو گیری از خشونت ها باید افراد مسلح خود سر خلع سلاح شوند یک اداره قضایی سالم تشکیل شود و پولیس بصورت منظم تربیه شود. به نقل از اداره های حقوق بشر در اکثر نقاط افغانستان جنگسالاران به شمول بقایای طالبان حاکم اند که خصوصاً حقوق اطفال و خانم ها را زیر پا می کنند.

سازمان نظارت و حقوق بشر می گوید: جامعه جهانی نتوانسته است نیروهای بین المللی مورد نیاز را برای افغانستان اماده سازد تا از ین وضعیت ناگوار جلو گیری بعمل اید سازمان نظارت بر حقوق بشر پیشنهاد می کند که جهت بدست اوردن معلومات بیشتر در مورد حقوق بشر در افغانستان باید سازمان های حقوق بشر در ولایات مختلف فعال تر شوند و همچنان از نیروهای ناتو بخواهند که هر چه زود تر نیروهای خود را به جنوب ، جنوب شرق و غرب افغانستان اعزام دارد.

ERADA Daily

زیر نظرهیات تحریر انتشار مییابد
موسس و صاحب امتیاز: سید داؤد
مدیر مسوول: ظهور افغان
معاون: سهراب "دیدار"

اراده
روزنامه آزاد و ملی نشریه مرکز نشرات افغان

اندیشه و عقاید مطرح شده از سوي نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوزودیزاین: صدیق الله "صادق" واحمد شاه "وحدت"
چاپ: مطبعه مرکز نشرات قیمت یک شماره ۳ افغانی

اراده درویرایش وپیرایش مطالب دست بازدارد
آدرس: پروان مینه (سینمای بهارستان سرک مسجد حاجي میر احمد)
تیلفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷
تیلفون موبایل معاون: ۰۷۰۲۲۲۷۲۶

Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787
eradadaily@ hotmail.com Deputy: Suhrab "Didar"